

Íslandsbanki hf.
Birna Einarsdóttir, bankastjóri
Hagasmára 3
201 Kópavogur

FORSÆTISRÁÐUNEYTIÐ

Stjórnarráðshúsinu við Lækjartorg 101 Reykjavík
sími: 545 8400 postur@for.is
forsaetisraduneyti.is

Reykjavík 14. maí 2018
Tilv.: FOR17110063/3.5

Efni: Undanþága frá gildissviði upplýsingalaga, Íslandsbanki hf. og tilgreind dótturfélög.

Upplýsingalög, nr. 140/2012, taka til allrar starfsemi stjórnvalda og auk þess til allrar starfsemi lögaðila sem eru að 51% hluta eða meira í eigu hins opinbera, sbr. 1. og 2. mgr. 2. gr. laganna. Þau taka þó ekki til lögaðila, sem sótt hafa um eða fengið opinbera skráningu hlutabréfa samkvæmt lögum um kauphallir, og dótturfélaga þeirra.

Í 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga er kveðið á um að ef starfsemi lögaðila sem fellur undir 2. mgr. 2. gr. laganna sé að nær öllu leyti í samkeppni á markaði geti forsætisráðherra, að fenginni tillögu hlutaðeigandi ráðherra eða sveitarstjórnar og umsögn Samkeppniseftirlitsins, ákveðið að hann skuli ekki falla undir gildissvið laganna eða dregið slíka ákvörðun til baka. Þá er jafnframt kveðið á um að forsætisráðuneytið skuli halda opinbera skrá yfir þá lögaðila sem hafa fengið undanþágu samkvæmt málsgreininni, og skuli undanþága einstakra aðila endurskoðuð á þriggja ára fresti. Ákvörðun um undanþágu samkvæmt málsgreininni tekur gildi við birtingu hennar í B-deild Stjórnartíðinda.

Með bréfi, dags. 22. nóvember 2017, lagði fjármála- og efnahagsráðherra til við forsætisráðherra að Íslandsbanka og tilgreindum dótturfélögum yrði veitt undanþága frá gildissviði upplýsingalaga. Með bréfinu fylgdi afrit erindis Íslandsbanka hf. til fjármála- og efnahagsráðherra, dags. 19. september 2017, beiðni fjármála- og efnahagsráðuneytis um frekari upplýsingar, dags. 10. október 2017, og svarbréf Íslandsbanka, dags. 23. október 2017.

Forsætisráðuneytið óskaði eftir umsögn Samkeppniseftirlitsins um tillöguna með bréfi, dags. 29. nóvember 2017. Í umsögn sinni, dags. 11. janúar 2018, mælir Samkeppniseftirlitið með því að Íslandsbanka hf. og umræddum dótturfélögum verði veitt undanþága frá upplýsingalögum skv. 2. mgr. 3. gr. laganna.

Um er að ræða eftirtalin félög:

1. Íslandsbanki hf.
2. Allianz Ísland hf. söluumboð
3. Borgun hf.
4. D-1 ehf.
5. EFF 2 ehf.
6. Ergo ehf.
7. Fastengi ehf.

8. Geysir General Partner ehf.
9. Geysir Green Investment Fund slhf.
10. GP ÍSF ehf.
11. Hringur-eignarhaldsfélag ehf.
12. ÍSB fasteignir ehf.
13. ÍSF slhf.
14. Íslandssjóðir hf.
15. Kreditkort ehf.
16. LT lóðir ehf.
17. Miðengi ehf.
18. OIF ehf.
19. RIVULUS ehf.
20. Smyrlaheiði ehf.
21. SPW ehf.
22. Þróunarsjóðurinn Langbrók

Í almennum athugasemdum við frumvarp til upplýsingalaga kemur fram að gert sé ráð fyrir því nýmæli að upplýsingalögin skuli, auk allrar starfsemi stjórnvalda, taka til allrar starfsemi sem fram fer á vegum einkaréttarlegra lögaðila sem eru í eigu hins opinbera að 51% hluta eða meira. Í þessu felist umtalsverð rýmkun á gildissviði frá þágildandi upplýsingalögum. Að því þurfi þó að gæta að í þessu felist ekki sjálfkrafa að allar upplýsingar sem þessa lögaðila varða verði aðgengilegar almenningi. Áfram sé byggt á þeirri reglu að vegna samkeppnishagsmuna sé heimilt að undanþiggja ýmsar upplýsingar aðgangsrétti almennings. Undantekning 3. mgr. 2. gr. sé þannig fyrst og fremst til hagræðingar við beitingu laganna.

Í athugasemdum við 2. gr. í greinargerð með frumvarpi til upplýsingalaga segir að undanþáguheimild 3. mgr. 2. gr. verði aðeins beitt ef starfsemi viðkomandi lögaðila sé að nær öllu leyti í samkeppni á markaði. Skilyrði þess að undanþágunni verði beitt séu því í grundvallaratriðum þau að starfsemi viðkomandi aðila geti ekki talist til hefðbundinnar opinberrar starfsemi, svo sem þjónustustarfsemi sem fram fari á grundvelli laga, og að starfsemi hans sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila. Þá er tekið fram að ákvörðun um það hvort tiltekið fyrirtæki geti fallið undir undanþágureglu 3. mgr. 2. gr. verði að byggja á sérstöku mati á starfsemi viðkomandi fyrirtækis og markaðsaðstæðum á því sviði sem það starfar á. Ljóst sé jafnframt að henni verði að beita af mikilli varfærni og er m.a. vísað til þess að skv. 4. tölul. 10. gr. sé heimilt að takmarka rétt almennings til aðgangs að gögnum vegna samkeppnishagsmuna opinberra fyrirtækja og stofnana. Sú undanþága ætti oftast að nægja til að tryggja samkeppnislega hagsmuni fyrirtækja og stofnana sem eru í eigu opinberra aðila. Með 3. mgr. 2. gr. sé á hinn bóginn leitast við að einfalda afmörkun á gildissviði upplýsingalaga gagnvart þeim fyrirtækjum sem einvörðungu, eða að langtærstum hluta, sinna starfsemi sem er í samkeppnisrekstri.

Niðurstaða - Íslandsbanki hf.

Íslandsbanki er fjármálafyrirtæki sem hefur starfsleyfi sem viðskiptabanki samkvæmt lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki. Ríkissjóður er eigandi allra hluta Íslandsbanka hf. Í umsögn Samkeppniseftirlitsins er fjallað um starfsemi Íslandsbanka og markaðsaðstæður á því sviði sem bankinn starfar á, og hvort starfsemi bankans sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila.

Í umsögn Samkeppniseftirlitsins er vísað til þess að samkeppnisyfirvöld hafi á undanförunum árum fjallað talsvert um starfsemi viðskiptabanka og vísað til þeirrar umfjöllunar. M.a. er vísað til þess að sú staðreynd að tvö eða fleiri fyrirtæki séu í eigu hins opinbera þýði ekki eitt og sér að viðkomandi fyrirtæki teljist ekki vera sjálfstæðir keppinautar í skilningi samkeppnisréttarins. Fram kemur að Samkeppniseftirlitið telji Íslandsbanka vera sjálfstæðan keppinaut og markaðs-

aðstæður séu þannig að bankinn sé að öllu leyti í samkeppni við aðra einkaréttarlega aðila sem ýmist eru í eigu hins opinbera eða einkaaðila.

Íslandsbanka hefur ekki verið falið að taka stjórnvaldsákvörðanir eða sinna þjónustu sem kveðið er á um í lögum að stjórnvald skuli sinna eða telst að öðru leyti liður í opinberu hlutverki stjórnvalds, sbr. 3. gr. upplýsingalaga. Íslandsbanki er þannig einkaréttarlegur aðili sem starfar sem keppninautur á viðskiptabankamarkaði. Að mati Samkeppniseftirlitsins fer starfsemi bankans að öllu leyti fram í samkeppni við önnur fjármálafyrirtæki á markaðnum. Ef Íslandsbanki væri skyldugur til að hlíta reglum upplýsingalaga um aðgengi almennings að upplýsingum telur Samkeppniseftirlitið hættu á því að skapast myndi ójafnræði í upplýsingamiðlun á samkeppnismarkaði. Slíkt gæti skekkt samkeppni milli fyrirtækja í sambærilegri stöðu á sama markaði.

Jafnframt er litið til þess að í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 9/2016, kom m.a. fram það sjónarmið stofnunarinnar að stóru viðskiptabankarnir þrír séu afar mikilvægir íslensku efnahagslífi og það varði því miklu fyrir hagsmunum heimila og fyrirtækja í landinu að virk samkeppni geti þrífist á milli þeirra innbyrðis og við aðra aðila á fjármálamarkaði.

Að öllu framangreindu virtu hefur forsætisráðherra ákveðið að Íslandsbanki hf. skuli vera undanþeginn gildissviði upplýsingalaga, nr. 140/2012. Undanþágan skal endurskoðuð eigi síðar en 1. júní 2021.

Niðurstaða - tilgreind dótturfélög Íslandsbanka hf.

Eftirtalin félög eru til umfjöllunar í ákvörðun þessari:

Allianz Ísland hf., kt. 580991-1069.

Félagið er 100% í eigu Hrings eignarhaldsfélags ehf. Tilgangur félagsins er rekstur söluumboðs fyrir Allianz AG Þýskalandi, fjármálastarfsemi, kaup og sala fasteigna, fasteignarekstur og lánastarfsemi.

Borgun hf., kt. 440686-1259.

Félagið er 63,5% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er:

1. Að annast rekstur greiðslumiðlunar og hafa með höndum útgáfu og umsýslu hvers kyns greiðslumiðla, einkum korta, í nafni og á ábyrgð einstakra fjármálafyrirtækja eða í eigin nafni og veita alla þjónustu sem tengist þessari starfsemi.
2. Að annast samningagerð, samskipti og þjónustu við verslunar- og þjónustufyrirtæki um viðtöku greiðslumiðla gegn greiðsluábyrgð.
3. Að fara með leyfi til greiðslukortaumsýslu samkvæmt leyfi rétthafa.
4. Að annast lántökur og lánveitingar vegna uppgjörs á úttektum korthafa erlendis í greiðslujöfnunarkerfi þess. Enn fremur að annast önnur erlend samskipti tengd starfseminni.
5. Að veita lán í eigin nafni og afla sér í því skyni fjár með útgáfu og sölu á endurgreiðanlegum skuldaviðurkenningum frá almenningi.
6. Að sinna annarri starfsemi sem lánafyrirtækjum er heimil eftir því sem nánar verður ákveðið.

D-1 ehf., kt. 671106-0160.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er kaup, sala og rekstur fasteigna auk leigustarfsemi.

EFF 2 ehf., kt. 701211-0730.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er kaup, sala, leiga og rekstur

fasteigna, kaup, sala og eignarhald verðbréfa, lánastarfsemi og annar skyldur rekstur.

Ergo ehf., 610507-0180.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er fjárfestingar í verðbréfum, kaup, sala, rekstur, eignarhald og leiga fasteigna og hvers kyns lausafjár; eignarhald, kaup og viðskipti með hlutabréf, hluti í félögum, önnur verðbréf og hvers kyns önnur fjárhagsleg verðmæti; lánastarfsemi og skyldur rekstur.

Fastengi ehf., kt. 460611-2020.

Félagið er 100% í eigu Miðengis ehf. sem er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er kaup, sala, rekstur, eignarhald og leiga fasteigna og hvers kyns lausafjár; eignarhald, kaup og viðskipti með hlutabréf, hluti í félögum, önnur verðbréf og hvers kyns önnur fjárhagsleg verðmæti; lánastarfsemi og skyldur rekstur.

Geysir General Partner ehf., kt. 571210-0290.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er að eiga og fara með eignarhluta í öðrum félögum sem beint og óbeint starfa á sviði tengdu endurnýjanlegum orkugjöfum og skyldri starfsemi ásamt annarri tengdri starfsemi á Íslandi sem og erlendis.

Geysir Green Investment Fund slhf., kt. 621210-1300.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er að kaupa, eiga og selja hvers kyns verðbréf, fasteignir og lausafé og stunda aðra tengda lána- og fjárfestingarstarfsemi.

GP ÍSF ehf., kt. 660116-0870.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er rekstur samlagshlutafélags sem fer með eignarhald á hlutabréfum, öðrum fjármálagerningum og hlutum, kaupir og selur fasteignir, annars konar fjárfestingarstarfsemi í skilningi XX. kafla laga nr. 2/1995, lánastarfsemi og aðra tengda starfsemi og umsýslu, þ.m.t. ráðgjöf tengd þeim viðskiptum, og annan skyldan rekstur. Félaginu er heimilt að gerast ábyrgðaraðili samlagshlutafélags, sitja í stjórn samlagshlutafélags og annast framkvæmdastjórn samlagshlutafélags.

Hringur- eignarhaldsfélag ehf., kt. 620803-2350.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er eignarhald hlutabréfa, kaup, sala, útleiga og rekstur fasteigna, lánastarfsemi, fjárfestingarstarfsemi og annar skyldur rekstur.

ÍSB fasteignir ehf., kt. 601213-5160.

Félagið er 100% í eigu Fastengis ehf. sem er 100% í eigu Miðengis ehf. sem er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er eignarhald á fasteignum, utanumhald um fasteignir, kaup, sala og leiga fasteigna og annars skyldur rekstur.

ÍSF slhf., kt. 670116-0420.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er eignarhald á hlutabréfum, öðrum fjármálagerningum og hlutum, kaup og sala fasteigna, fjárfestingarstarfsemi í skilningi XX. kafla laga nr. 2/1995, lánastarfsemi og önnur tengd starfsemi og umsýsla, þ.m.t. ráðgjöf tengd þeim viðskiptum, og annar skyldur rekstur.

Íslandssjóðir hf., kt. 690694-2719.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er hvers konar rekstur verðbréfasjóða samkvæmt heimild í 7. tölul. og b-lið 6. tölul. 1. mgr. 3. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, rekstur annarra fyrirtækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu í framseljanlegum verðbréfum, eignastýring, fjárfestingarráðgjöf og varsla og stjórnun fjármálagerninga í sameiginlegri fjárfestingu.

Kreditkort ehf., kt. 510706-1530.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er að eiga og fara með eignarhluta í öðrum félögum og að annast að öðru leyti eignaumsýslu, kaup og sölu eigna, lánastarfsemi og skylda starfsemi.

LT lóðir ehf., kt. 640912-0570.

Félagið er 100% í eigu Fastengis ehf. sem er 100% í eigu Miðengis ehf. sem er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er kaup, sala, rekstur, eignarhald og leiga fasteigna og hvers kyns lausafjár; eignarhald, kaup og viðskipti með hlutabréf, hluti í félögum, önnur verðbréf og hvers kyns önnur fjárhagsleg verðmæti; lánastarfsemi og skyldur rekstur.

Miðengi ehf., kt. 441108-1250.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er kaup, sala, rekstur eignarhald og leiga fasteigna og hvers kyns lausafjár; eignarhald, kaup og viðskipti með hlutabréf, hluti í félögum, önnur verðbréf og hvers kyns önnur fjárhagsleg verðmæti; lánastarfsemi og skyldur rekstur.

OIF ehf., kt. 531202-4140.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er eignarhald í öðrum félögum. Einnig kaup og sala fasteigna og rekstur þeirra, lánastarfsemi og önnur sú starfsemi sem stjórn telur því til hagsbóta hverju sinni.

RIVULUS ehf., kt. 690507-1370.

Félagið er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er þróun, uppbygging og rekstur fasteigna; kaup sala og útleiga fasteigna.

Smyrlaheiði ehf., kt. 690909-1460.

Félagið er 100% í eigu Fastengis ehf. sem er 100% í eigu Miðengis ehf. sem er 100% í eigu Íslandsbanka hf. Tilgangur félagsins er bygging fasteigna, inn- og útflutningur byggingarefnis til húsagerðar, kaup, sala, rekstur, eignarhald og leiga fasteigna og hvers kyns lausafjár; eignarhald, kaup og viðskipti með hlutabréf, hluti í félögum, önnur verðbréf og hvers kyns önnur fjárhagsleg verðmæti; lánastarfsemi og skyldur rekstur.

Þróunarsjóðurinn Langbrók, kt. 451016-9620.

Sjóðurinn er 100% í eigu Íslandssjóða hf. sem eru 100% í eigu Íslandsbanka hf. Sjóðurinn á 100% hlutafjár í eftirtöldum félögum:

IS ÞL1 ehf., kt. 590916-0990.

IS ÞL2 ehf., kt. 590916-1370.

IS ÞL3, kt. 410617-1450.

IS ÞL4 ehf., kt. 600117-0250.

IS ÞL5 ehf., kt. 600117-0330.

Almennt um starfsheimildir viðskiptabanka, sparisjóða og lánaþyrirtækja.

Í umsögn sinni fjallar Samkeppniseftirlitið almennt um starfsheimildir viðskiptabanka, sparisjóða og lánaþyrirtækja og verður sú umfjöllun nú rakin. Lögum samkvæmt eru takmarkanir á því hvaða starfsemi viðskiptabankar, sparisjóðir og lánaþyrirtæki mega sinna. Þannig er þessum fyrirtækjum eingöngu heimilt að sinna þeirri starfsemi sem fjallað er um í IV. kafla laga um fjármálaþyrirtæki, nr. 161/2002.

Hefðbundnar starfsheimildir viðskiptabanka, sparisjóða og lánaþyrirtækja er að finna í 20. gr. laga um fjármálaþyrirtæki. Til viðbótar við þær starfsheimildir er kveðið á um aðrar starfsheimildir í 21.-23. gr. laganna. Hvað umfjöllunarefnið varðar skiptir heimild 2. mgr. 21. gr. laganna einkum máli en þar er kveðið á um heimild fjármálaþyrirtækja til að sinna hliðar-

starfsemi sem er í eðilegu framhaldi af fjármálaþjónustu fyrirtækisins.

Eignarhaldsfélög og félög sem hætt hafa starfsemi.

Öll eftirtalin félög eru dótturfélög Íslandsbanka eða í eigu bankans gegnum eignarhald dótturfélaga hans (51% eða meira):

Hliðarstarfsemi

D-1 ehf.
EFF 2 ehf.
Ergo ehf.
Fastengi ehf.
Geysir General Partner ehf.
Geysir Green Investment Fund slhf.
GP ÍSF ehf.
Hringur-eignarhaldsfélag ehf.
ÍSB fasteignir ehf.
ÍSF slhf.
Kreditkort ehf.
LT lóðir ehf.
Miðengi ehf.
OIF ehf.
Smyrlaheiði ehf.
SPW ehf.
Þróunarsjóðurinn Langbrók

Félög hætt starfsemi

RIVULUS ehf.

Annars vegar er hér um að ræða eignarhaldsfélög og þá í þeim skilningi að félögin stunda ekki hefðbundna atvinnustarfsemi í formi framleiðslu eða þjónustu. Hins vegar er um að ræða dótturfélög sem hætt hafa rekstri, þ.e. þau sem hvorki eru eignarhaldsfélög né sinna hefðbundinni atvinnustarfsemi á samkeppnismarkaði.

Ekkert framangreindra félaga stundar starfsemi sem talist getur til hefðbundinnar opinberrar starfsemi þrátt fyrir að vera að öllu leyti eða í meiri hluta eigu Íslandsbanka og/eða dótturfélaga hans og þar með íslenska ríkisins. Engu félaganna hefur verið falið að taka stjórnvalds-ákvarðanir eða sinna þjónustu sem kveðið er á um í lögum að stjórnvald skuli sinna eða telst að öðru leyti liður í opinberu hlutverki stjórnvalds, sbr. 3. gr. upplýsingalaga. Starfsemi félaganna er einkaréttarlegs eðlis.

Í umsögn Samkeppniseftirlitsins kemur fram að starfsemi framangreindra félaga sé, líkt og áður greinir, hliðarstarfsemi fjármálafyrirtækis sem grundvallist á lögum um fjármálafyrirtæki. Starfsemi félaganna sé því samþýðanleg þeirri starfsemi sem Íslandsbanka er heimilt að stunda. Samkeppniseftirlitið telji að umsögn þess um framangreind félög skuli taka mið af markaðsaðstæðum móðurfélagsins, fjármálafyrirtækisins Íslandsbanka, og greiningu á samkeppni á þeim markaði. Vísað er til umfjöllunar um Íslandsbanka í umsögn stofnunarinnar.

Félög í atvinnurekstri og sem starfa á samkeppnismarkaði

Öll eftirtalin dótturfélög Íslandsbanka stunda atvinnurekstur í þeim skilningi að félögin stunda að hluta eða öllu leyti hefðbundna atvinnustarfsemi í formi framleiðslu eða þjónustu:

Íslandssjóðir hf.
Borgun hf.

Allianz Ísland hf. söluumboð

Í umsögn Samkeppniseftirlitsins segir að starfsemi framangreindra dótturfélaga fari fram á nokkrum samkeppnismörkuðum, nánar tiltekið á markaði fyrir útgáfu kreditkorta, markaði fyrir færsluhirðingu, markaði fyrir líftryggingar og markaði fyrir eignastýringarstarfsemi. Í öllum tilvikum er um að ræða starfsemi sem er að öllu eða mestu leyti í samkeppni við aðra einkaaðila á markaði.

Ekkert framangreindra félaga stundar starfsemi sem talist getur til hefðbundinnar opinberrar starfsemi þrátt fyrir að vera að öllu leyti eða í meiri hluta eigu Íslandsbanka og/eða dótturfélaga hans og þar með íslenska ríkisins. Engu félaganna hefur verið falið að taka stjórnvalds-ákvarðanir eða sinna þjónustu sem kveðið er á um í lögum að stjórnvald skuli sinna eða telst að öðru leyti liður í opinberu hlutverki stjórnvalds, sbr. 3. gr. upplýsingalaga. Starfsemi félaganna er einkaréttarlegs eðlis. Í umsögn Samkeppniseftirlitsins kemur fram að ef umræddum dótturfélögum væri skylt að hlíta reglum upplýsingalaga um aðgengi almennings að upplýsingum telji stofnunin hættu á því að skapast myndi ójafnræði í upplýsingamiðlun á samkeppnismarkaði sem gæti skekkt samkeppni milli fyrirtækja í sambærilegri stöðu á sama markaði.

Að öllu framangreindu virtu, og með vísan til ákvörðunar um undanþágu frá gildissviði upplýsingalaga til handa Íslandsbanka hf., hefur forsætisráðherra ákveðið að þau dótturfélög Íslandsbanka hf. sem fjallað hefur verið um í ákvörðun þessari skuli ekki falla undir gildissvið upplýsingalaga, nr. 140/2012. Undanþágan skal endurskoðuð eigi síðar en 1. júní 2021.

Fyrir hönd ráðherra

Páll Þórhallsson

Una Björk Ómarsdóttir

Ljósrit: Samkeppniseftirlitið
Borgartúni 26
pósthólf 5120
105 Reykjavík

Samrit: Fjármála- og efnahagsráðuneyti
Arnarhvoli
101 Reykjavík